

Handläggare
Yasameen Wali
Enheten för utredning och hållbarhet
08-523 04093
Yasameen.wali@sodertalje.se

Till
Justitiedepartementet

Ert diarienummer
Ju2025/02525

Yttrande över betänkandet ”Rättssäkerhetens pris” SOU 2025:111

Sammanfattning

Södertälje kommun välkomnar förslagen som presenteras i betänkandet som ger enskilda möjlighet att, i vissa fall, erhålla ersättning för sina rättegångskostnader i mål vid allmän förvaltningsdomstol. Detta utgör ett betydelsefullt steg för att säkerställa rätten till en rättvis rättegång. Kommunen ser detta som ett viktigt steg i riktning mot en stärkt rättssäkerhet och en mer effektiv processordning.

Nedan redovisas Södertälje kommuns synpunkter över förslagen i betänkandets avsnitt 12, 15.4.4 och 16.5.

12. Rättegångskostnader i förvaltningsprocessen och i domstolsärenden

Södertälje kommun ser positivt på att lagstiftaren tar initiativ till att förbättra förutsättningarna för en rättvis rättegång inom förvaltningsprocessen. Kommunen delar betänkandets utgångspunkt att nuvarande ordning i vissa fall kan innebära en obalans mellan enskilda och det allmänna, särskilt i mål som är rättsligt eller faktiskt komplicerade. Detta är särskilt påtagligt inom områden med högt måltryck, såsom socialrättsliga och utbildningsrättsliga mål. Södertälje kommun ser därför positivt på en ordning där frågan om ersättning för rättegångskostnader kan hanteras inom ramen för huvudprocessen.

Samtidigt finns det skäl att uppmärksamma de ekonomiska risker som förslaget kan medföra. En ordning som i ökad utsträckning möjliggör ersättning för rättegångskostnader riskerar att leda till ökade och svårförutsebara kostnader för kommuner, särskilt i mål där det allmänna ofta är part. För mindre kommuner, med begränsade ekonomiska och administrativa resurser, kan sådana kostnadsökningar få oproportionerliga konsekvenser.

15.4.4 En ny kostnadsreglering i förvaltningsprocesslagen

Södertälje kommun vill uppmärksamma vissa praktiska utmaningar som kan följa av de föreslagna förändringarna. Ett utvidgat ersättningssystem kan innebära en ökad benägenhet att överklaga beslut, vilket i sin tur kan leda till ett större behov av resurser för processföring.

Den föreslagna reformen innebär även ökade krav på juridisk kompetens och förmåga till effektiv processföring. Det kommer finnas ett behov av mer kvalificerade rättsliga överväganden redan i ett tidigt skede av processen. I förlängningen kan detta medföra att kommuner behöver avsätta ytterligare resurser för juridiskt stöd, utbildningsinsatser och intern samordning. Kommunen vill därför framhålla att lagändringen kan få konsekvenser för den ekonomiska planeringen och för de prioriteringar som görs inom förvaltningen, särskilt avseende resursfördelning.

16.5 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen

Kommunen tillstyrker samtliga föreslagna ändringar i förvaltningsprocesslagen och välkomnar särskilt den föreslagna bestämmelsen i 40 §, som innebär att en allmän part ska ersätta en enskild parts rättegångskostnader när det framstår som oskäligt att den enskilde själv bär kostnaden. Kommunen bedömer att denna reglering på ett ändamålsenligt sätt stärker rättssäkerheten och bidrar till en mer transparent och proportionerlig ordning för kostnadsansvar inom förvaltningsprocessen.

Även om förslaget primärt syftar till att stärka enskildas ställning, bedömer kommunen att ett mer enhetligt och förutsebart ersättningssystem även gynnar det allmänna. Ett tydligt och förutsägbart ersättningssystem kan också bidra till att minska misstro och konfliktnivåer mellan kommun och enskilda, vilket skapar bättre förutsättningar för långsiktigt hållbara relationer och färre efterföljande klagomål.

Vidare anser kommunen att den andra punkten i samma paragraf, som anger vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om det är oskäligt att den enskilde ska stå för kostnaden, utgör en väl avvägd och praktiskt fungerande reglering. Den föreslagna skälighetsbedömningen ger möjlighet att göra nyanserade avvägningar i det enskilda fallet, samtidigt som den säkerställer att endast nödvändiga och rimliga kostnader ersätts.

Boel Godner
Kommunstyrelsens ordförande